

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ РОЗА ЗА ЕКЛИСИАСТА

Превод от английски: Юлиан Стойнов, Соня Бояджиева, 1997

chitanka.info

I

Утрото ми се стори приятно и аз го посветих на превода на един от моите „Мрачни мадригали“ на марсиански. Интеркомът внезапно забръмча, аз пузнах молива и лекичко щракнах лостчето.

— Мистър Г. — пропя юношеският контраалт на Мортън, — старецът заповяда „да намеря този проклет тщеславен стихоплет“ и да го заведе при него в каютата. Тъй като между нас има само един „проклет тщеславен стихоплет“...

— Прочее, не хулете това, което считате за добро^[1] — прекъснах го аз.

Значи, марсианците все пак са взели решение. Изтръсках пепелта от цигарата си и си дръпнах за първи път откакто я запалих. Чаках това повикване вече цял месец и сега ръцете ми започнаха да треперят от напрежението, което подсъзнателно ме владееше. Страхувах се да измина 40-те фута, които ме разделяха от Еймъри и да чуя точно онези думи, които бях сигурен, че ще произнесе. Този страх измести всички останали усещания на заден план.

Ето защо най-напред довърших превода на станса^[2], който бях започнал.

Само няколко секунди ми бяха нужни за да стигна до каютата на Еймъри. Почуках два пъти на вратата и я отворих точно когато той произнасяше „Влезте“.

— Искали сте да ме видите?

Веднага се настаних в едно кресло, избавяйки го от официалностите да ме кани.

— Бързо се отзовахте. Да не би да сте тичали насам?

Внимателно се взрях в бащинското му недоволство.

Няколко големи старчески петна, бледи очи, редеещи коси, ирландски нос. А гласът поне с един децибел по-силен от който и да е друг.

Как беше отвърнал Хамлет на Клавдий?

— Работих.

— Да — изфуча Еймъри — Оставете. Никой никога не ви е виждал да се занимавате с оная глупост, наречена работа.

Свих рамене и се надигнах от мястото си.

— Ако ми позволите, аз ще...

— Сядайте!

Той стана. Заобиколи масата, надвеси се върху ми и свирепо се вторачи в мен отгоре. (Нещо, трудно постижимо, макар че седях в ниско кресло.)

— Вие несъмнено сте най-отвратителният кучи син, с който някога съм си имал работа! — изрева той като бик, прободен в корема. — Защо вие, дявол такъв, не се държите като всички нормални хора? Непрекъснато ми сервирате изненади! Винаги съм признавал, че сте талантлив, и може би дори гениален, но... ама че дявол! — Той простря молецо ръце към небето и се върна към креслото си.

— Въпреки всичко Бети убеди марсианците да ви разрешат да влезете в Храма. — Гласът му отново възвърна нормалното си звучене.

— Те ще ви чакат днес след обяд. Вземете един джипстер и тръгвайте.

— Добре — съгласих се аз.

— Е, това е всичко.

Кимнах ставайки. А докато отварях вратата той добави:

— Мисля, че не е нужно да ви обяснявам колко важно е това посещение. И не се дръжете с тях така, както с нас.

Затворих вратата след себе си.

* * *

Дори не запомних какво имаше за обяд. Нервничех, но инстинктивно чувствах, че ще направя всичко както трябва. Бостънските ми издатели се надяваха да получат от мен „Марсианска Идилия“ или в краен случай нещо за космическия полет в стил Сент-Егзюпери. Националното научно дружество пък жадуваше да получи пълен доклад за възхода и падението на Марсианската Империя.

Знаех, че всички ще останат доволни.

Точно по тази причина мнозина ми завиждаха, а също ме и ненавиждаха. Аз винаги постигам целта си и мога да сторя това по-добре от останалите.

Издох остатъците от обяда си и тръгнах към нашия „трамваен парк“. Качих се на един джипстер и се насочих към Тирелиан.

Облаци пясък, пълни с железни окиси, завихрени от моето возило се промъкваха през отвора на джипстера и се набиваха в очите ми.

Джипстерът ме подхвърляше на седалката, подобно на едно малко магаренце, което, поклащайки се и пухтейки, ме пренасяше веднъж през Хималаите. Тирелианските планини подскачаха, клатушкаха се като пияни и се приближаваха към мен.

Внезапно ревът на двигателя премина във вой и се наложи да натисна спирачките, за да успокоя моето „магаренце“. „Това не е Гоби, нито Великата Югозападна пустиня... — си мислех и се оглеждах наоколо. — Абсолютно червена, абсолютно мъртва... и без нито един кактус дори.“

Добрах се до гребена на скалата, но вдигнатия от джипстера прахоляк ми пречеше да виждам пред себе си. Това обаче нямаше никакво значение. Следвайки абсолютно точната карта намалих скоростта и насочих джипстера наляво и надолу.

Подобно на пламъчета червените песъчинки отскачаха изпод джипстера, отвявани от страничния вятър. Чувствах се като Одисей в Ада — с терцини^[3] в едната ръка и поглед, обърнат към Данте.

Натиснах клаксона за да поздравя каменната пагода^[4] и така пристигнах.

Когато чакълът заскърца изпод приземяващия се джипстер, Бети махна с ръка и се затича към мен.

* * *

— Здравей — поздравих я аз и едва не се задавих, когато свалих шала си и изтръсках от него почти фунт и половина пясък. — Така да се каже къде трябва да отида и с кого трябва да се срещна?

Тя си позволи кратка немска насмешка, по-скоро заради неумело започнатото изречение с „така да се каже“, отколкото заради пясъка по врата ми и започна да обяснява. (Трябва да отбележа, че тя е превъзходен лингвист и ето защо селският ми говор просто я забавляваше. А моят запас от този род шеги е недостатъчен.)

Аз ценях точната ѝ и ефективна реч: тя не беше приказлива, но съумяваше да даде винаги пълна информация. Погледнах очите ѝ, приличащи на две блокчета шоколад, прекрасните ѝ зъби, изгорялата на слънцето къса коса (не понасям блондинките!) и реших, че тя е влюбена в мен.

— Мистър Галинджър, Матриарх чака вътре, за да ви представят. Тя се съгласи да ви даде храмовите записи, за да ги разучите. — Бети замълча, приглади косите си и се сви от смущение.

Нима втрещеният ми поглед я кара да нервничи?

— Това са религиозни документи и в същото време единствените писмени исторически паметници. Нещо подобно на „Махабхарата“. Тя се надява, че вие ще изпълнявате задължителните ритуали при ползването на записите: трябва да повтаряте свещените думи, например, когато обръщате страниците. Матриарх ще ви обучи на това, което е нужно.

Аз кимнах бързо няколко пъти.

— Чудесно. Да вървим.

— Ммм... — тя отново се поколеба. — Не забравяйте единайсетте форми на вежливост, а също и за съществуването на ранговете. Те се отнасят към формалностите твърде сериозно — и въобще не си помисляйте да дискутирате с тях равенството на половете.

— Добре зная какво е табу за тях — прекъснах я аз. — Не се тревожете, нали помните, че съм живял на Изток?

Тя наведе очи и улови ръката ми. Едва се въздържах да не я издърпам.

— Най-добре ще е аз да ви въведа.

Преглътнах забележката, която се породила у мен и се оставих да бъда въведен в каменната пагода, като Самсон в Газа.

* * *

Последната ми асоциация бе съзвучна с видяното в Храма. Резиденцията на Матриарх беше въплъщение на абстрактните ми представи за уредбата на шатрите на Израилевото племе. Помещението беше островърхо, подобно на огромна палатка, а стените

бяха покрити с фрески и изображения на животни — сиво-сини цапаници, които изглеждаха като направени с мастихин.

Матриарх М'Квайе беше над петдесетте. Тя беше ниска, вече побеляла и облечена като циганска царица. Ярките пищни поли ѝ придаваха вид на обърната чаша за пунш, поставена върху възглавница.

Докато приемаше поклоните, израз на почитта и уважението ми, тя ме оглеждаше както совата заека. Клепките над черните ѝ като ноц очи трепнаха, когато чу прекрасното ми произношение. Магнетофонът, с който Бети беше записала разговорите с Матриарх, беше свършил добра работа. Освен това се бях запознал и със стенографските записи на първите две експедиции. На мен дяволски ми се отдава да подражавам на нечие произношение.

— Вие ли сте поетът?

— Да — отвърнах аз.

— Моля ви, кажете ми някое ваше стихотворение.

— Съжалявам, но без добър превод, достоен за вашия език и за моята поезия, не си заслужава да го правя. А уви, аз не зная толкова добре вашия език.

— О?

— Но аз се занимавам с подобни преводи за собствено удоволствие и за да упражнявам граматиката — продължих. — За мен ще бъде чест да ви ги представя, но малко по-късно.

— Добре. Така да бъде.

Един на нула за мен.

Тя се обърна към Бети.

— Сега можете да ни оставите.

Бети измърмори ритуалните думи за сбогуване, хвърли ми странен поглед изкосо и излезе. Тя явно се бе надявала да остане и да ми „помага“. Както и останалите, тя също тайничко жадуваше за малко слава. Но сега аз бях Шлиман и това бе моята Троя, и под отчета за научното дружество ще стои само едно име!

М'Квайе стана и аз забелязах, че ръстът ѝ почти не се промени. От друга страна пък моят ръст от шест фута и шест дюйма е като октомврийска топола: тънък, извисяващ се над всичко останало и с пламтящ връх.

— Нашите писмена са много, много стари — започна тя. — Бети ми каза, че вие обозначавате възрастта им с думата „хилядолетия“.

Аз кимнах в потвърждение на това, че възрастта им е оценена подобаващо.

— Нямам търпение да ги видя.

— Те не са тук. Ще трябва да отидем в Обителта, откъдето никой няма право да ги изнася.

Внезапно застанах нащрек.

— Нали ще ми позволите да ги копирам?

— Да, разбира се. Виждам, че се отнасяте с уважение към тях, иначе нямаше да желаете толкова силно да ги видите.

— Чудесно.

Изглеждаше, че тя се забавлява. Попитах я какво толкова я весели.

— Свещеният Език може да се окаже не толкова лек за чужденеца.

Да... Често се случва твърде бързо да постигам целта си.

Никой от първата експедиция не беше стигал толкова близо до записките. Нямаше откъде да знам, че те имат два езика — класически и обикновен. Но нищо... Вече знаех техния пракрит, сега ще изуча и санскрита им.

— Пфу! Проклятие!

— Извинете, какво има?...

— Това не се превежда, М'Квайе. Но си представете, че спешно ви се налага да изучите Свещения Език и тогава ще разберете чувствата ми.

Стори ми се, че тя отново се развесели. Усмихна се и ми направи знак да се събуя.

После ме поведе през една скрита в стената врата...

... зад която ме посрещна взрив от византийско великолепие!

* * *

В тази стая никога не беше стъпвал землянин, иначе щях да зная за това. Картър, езиковедът от първата експедиция беше проучил

марсианската граматика и речник с помощта на доктора по медицина Мери Ален. Впоследствие ги изучих и аз, и то без особени трудности.

Но ние дори не подозирахме за съществуването на това, което видях. Оглеждах се във всички посоки. Зад пищната подредба се криеше извънредно сложна и изтънчена естетическа система. Изглежда ще трябва напълно да преразгледаме представите си за марсианската култура.

Първо, таванът беше сводест и го подпираше една конзола. Второ, имаше странични колони с обратни канелюри. Трето, по дяволите! Помещението беше огромно и при това разкошно. Отвън изглеждаше грубовато и човек не можеше да си представи подобно великолепие.

Наведох се, за да огледам позлатения филигран, покриващ церемониалната масичка. М'Квайе ми се струваше доволна, дори много доволна от вниманието, което отделях на всяка подробност, и аз не исках да я разочаровам, тъй като смятах още да се възползвам от положението си.

Масата беше отрупана с книги.

С палеца на босия си крак чертаех на пода линии.

— Целият ви град ли се помещава в тази единствена постройка?

— Да, и той се простира навътре под планината.

— Да, виждам — казах аз, макар че нищо не виждах.

Уви, не можех да я помоля да ми покаже града.

— Е, какво, да започнем ли запознанството ви със Свещения Език?

Опитах се да фотографирам залата в паметта си, макар да знаех, че рано или късно ще ми се наложи да дойда тук с фотоапарат. Насила откъснах поглед от пластиката и кимнах твърдо.

— Да, запознайте ме с него.

Седнах.

През следващите три седмици, всеки път, когато затварях очи, опитвайки се да заспя, буквите подобно на бълхи не преставаха да се гонят под притворените ми клепачи. А когато и да погледнех небето, то бе един безоблачен тюркоазен залив, върху който се простираха концентрични вълни от калиграфски изписани букви. Докато работех изпивах цели кани с кафе, а на почивките си правех коктейли от бензедрин с шампанско.

Всяка сутрин М'Квайе ме обучаваше по два часа, а понякога и по два часа вечер. През останалите 14 часа на деня аз се занимавах сам, тъй като сутрешните обяснения бяха достатъчно добър начален тласък за да продължавам.

А нощем асансьорът на времето ме отнасяше на самото дъно...

* * *

Бях на шест години и учех древноеврейски, гръцки, латински и арамейски езици. На десет вече разлиствах „Илиадата“. Когато баща ми не заплашваше от амвона с огнената геена и не проповядваше братска любов, той ме учеше как да вникна в Словото, чиято същина може да се открие в книгите.

Боже! Колко много книги и колко много слова! Когато бях на дванадесет започнах да улавям малка разлика между това, което той проповядваше и това, което четях.

Но щом се обърнах към него с въпросите си, ортодоксалната решителност, с която той ми отговори, направи невъзможна каквато и да е дискусия. Беше по-лошо и от бой. След този случай държах устата си затворена и се учех да ценя поезията на Стария завет.

— О Боже, виновен съм! Татко... простете ми! Това не е възможно! Не е възможно.

Още в деня в който четиринадесетгодишното момче завърши училище с награди по френски, немски, испански и латински, татко Галинджър съобщи на своя шестфутов син-плашило, че иска от него да приеме духовен сан. Добре помня колко уклончив беше синът.

— Сър — отвърна той. — Бих искал да уча самостоятелно още година, а после да премина курс по теология в някой университет за свободни изкуства. Струва ми се, че съм твърде млад, за да постъпя в семинарията веднага.

Гласът на Бога:

— Но ти знаеш много езици, сине мой. Можеш да проповядваш Евангелието по всички Земи Вавилонски. Ти си роден мисионер. Казваш, че си твърде млад, но времето за теб се носи като ураган. Започни рано и ще имаш повече години в служба на Господа.

Допълнителните години в служба на Бога се превърнаха в допълнителни езици на деветоопашатия бич, който се стоварваше върху гърба ми. Сега не мога да си спомня лицето му, а и никога не съм могъл. Може би затова, че винаги съм се страхувал да го гледам в очите.

И след няколко години, когато той умря и лежеше в черно сред цветята, сред скърбящите, сред молитвите, почервенелите очи, носните кърпи, ръцете, които ме потупваха по раменете, сериозните лица на утешителите, аз го гледах и не можех да го позная.

Този непознат и аз се срещнахме девет месеца преди моето раждане. Той никога не е бил жесток; строг, изискващ, презиращ всякакви прегрешения, но не и жесток. Той ми даде всичко, което трябваше да получа от майката. И от братята. И от сестрите. Той изтърпя трите години на моето обучение в колежа на Свети Йоан, може би заради името му, и така и не разбра колко либерален в действителност беше този колеж.

Но аз никога не го опознах докрай, а и човекът в катафалката вече не искаше нищо от мен; бях свободен — можех да не разнасям Словото Божие.

Но сега самият аз желяех да правя това, макар и в друг смисъл. Искях да проповядвам словото, което никога не можех да разпространявам докато той беше жив.

На следващата есен не се върнах в колежа. Въпреки усложненията заради факта, че не бях навършил осемнадесет години, получих малко наследство. После задълго се установих в Гринуич Вилидж.

Аз скрих от енорияшите на баща ми новия си адрес и изцяло се отдадох на поезията и изучаването на японски и хинди. Пуснах си брада, пиех кафе в баровете и се учех да играя шах. Искаше ми се да опитам и други начини за спасяване на душата.

След което живях две години в Индия с „Корпуса на Мира“ и това време ме отдалечи от увлеченията по будизма, подари на света сборника стихове „Лулите на Кришна“, а на мен донесе Пулицърова награда.

После се върнах в Щатите, получих научна степен по лингвистика и станах лауреат на много литературни награди.

Веднъж от Марс се върна ракета. Приземявайки се в огненото си гнездо в Ню Мексико, тя донесе на света нов език. Той беше фантастичен, екзотичен и естетически съвършен. След като изучих всичко известно за него, написах книга и станах известна личност в научните кръгове.

— Заминете, Галинджър. Потопете ведрото в извора и ни донесете напитката на Марс. Идете, изучете този непознат свят, но се дръжте на дистанция, ругайте го по-умерено, както би постъпил Оудън^[5] и ни поднесете душата му запечатана в ямби.

И аз дойдох на тази земя, където слънцето изглежда като пробит грош, а вятърът като камшик, където двете луни играят на криеница, и пясъчния ад те кара да се почесваш всеки път, когато го погледнеш.

Надигнах се от изпомачканата си постеля и в сумрака на каютата се отправих към илюминатора. Пустинята изглеждаше като безкраен килим, постлан върху боклука на столетията преминали през нея.

Аз съм непознат, но не се страхувам...

Това е земята, която успях да постигна...

Засмях се.

Почти съумях да хвана Свещения Език за опашката — или за лапите, ако ви е нужна по-голяма анатомична точност.

Свещеният и Обикновеният език не се различаваха толкова, колкото изглеждаше на пръв поглед. Достатъчно познавах единия, за да мога с негова помощ да се ориентирам в мъчнотиите на другия. Вече знаех граматиката и укротих най-употребяваните неправилни глаголи. Речникът, който съставях, нарастваше от ден на ден и трябваше подобно на лале скоро да разцъфне.

Накрая дойде време да проверя уменията си и да приключи с обучението. Аз преднамерено избягвах да се задълбочавам в дълги текстове, тъй като не можех все още да ги оценя по достойнство. Четях кратки коментари, части от стихотворения и фрагменти от исторически трудове.

В тях се описваха конкретни неща: камъните, пясъка, водата, вятъра — а скритият смисъл на тези елементарни образи беше безнадеждно песимистичен. Всички те ми напомняха някои будистки текстове, но приликата със Стария завет беше още по-голяма. Имам предвид Книгата на Еклисиаст.

Всъщност, мислите, чувствата, както и речника им бяха толкова сходни, че за мен преводът им би бил чудесна тренировка. Подобно превода на Едгар По на френски. Никога не бих приел вярата „Пътят на Малан“, но бих им показал, че преди много години един землянин е мислил и чувствал като тях.

Включих нощната лампа и потърсих сред книгите Библията на крал Джеймс.

„Суета на суетите“ — е казал Еклисиаст — „суета на суетите — всичко е суета! И каква е ползата за човека?“^[6]

Изглежда, че моите успехи доста впечатлиха М'Квайе. Тя се вглеждаше в мен над разделящата ни маса, подобно на „Чужденецът“^[7] на Сартър. Без да вдигам глава, бегло прегледах една глава в Книгата на Локар, но чувствах плътната паяжина, която погледът ѝ оплиташе върху главата, раменете и ръцете ми. Обърнах следващата страница.

Дали претегляше мрежата, осъзнаваше ли размерите на улова? И за какво? В книгите нищо не се споменава за рибари на Марс. Особено за мъже. В тях се разказваше, че някой си бог Малан плюл, или направил нещо също толкова отвратително (зависи от версията, която сте чели) и така се е зародил животът — като болест на неорганичната материя... В тази книга се казваше, че движението е първият закон и че танците са единствения правилен отговор на органичната материя за неорганичната..., че качеството на танците — са тяхното оправдание... а любовта — тя била болест на органичната материя. В неорганична материя... извън органичната материя.

Разтърсих глава, защото още малко и щях да заспя.

— М'Нарра.

Станах и се протегнах. Очите ѝ жадно се впиха в мен. Но ги сведе, щом срещна погледа ми.

— Уморих се и искам малко да си почина. Миналата нощ почти не съм спал.

Тя кимна, обозначавайки „да“ — бе възприела този земен жест от мен.

— Искате ли да се отпуснете малко и да погледате недвусмислената доктрина на Танците на Локар в цялата ѝ пълнота?

— Моля?

— Искате ли да видите танца на Локар?

— О! — проклетият кръговрат на формите и евфемизмите се използваше по-често, отколкото в корейския език. — Да. Непременно. По което и да е време бих бил щастлив да го видя.

След кратко колебание продължих:

— Исках да ви попитам, мога ли да направя няколко снимки?...

— Сега е времето на танците. Седнете. Почивайте си. Ще извикам музикантите си.

Тя бързо се скри зад една врата, която преди не бях забелязал.

Е какво пък, според Локар Танцът беше височайше изкуство, но не и според Хейвлок Елис^[8]. След малко щях да видя как техният философ, умрял преди много столетия, си е представял Танца. Потърках очи и неколkokратно се наведох, докосвайки пода с пръсти.

Кръвта ми запулсира в слепоочията и аз няколко пъти дълбоко въздъгнах. Отново се наведох и в този момент на вратата се появи групичка.

Предполагам, че за тях съм изглеждал така, сякаш съм загубил някакво топченце и сега го търся на пода.

Изправих се и се усмигнах с усилие, но не това беше причината за появилата се на лицето ми червенина. Не очаквах, че ще се появят толкова бързо.

Внезапно пак си спомних за Хейвлок Елис, но този път като автор на „Психология на пола“.

Малка рижка кукла, загърната в прозрачно парче марсианско небе като в сари учудено ме погледна, като дете, вдигнало поглед към високо развяно знаме.

Потресен от гледката, аз измърморих някакво приветствие.

Преди да ми отговори, тя се поклони. Очевидно статусът ми беше повишен.

— Аз ще танцувам — изрече червената рана на лицето ѝ, което приличаше на бледа камей. Нейната дреха и очите ѝ с цвят на мечта преплуваха край мен към центъра на стаята. Стойки там подобно на фигура от етруски фриз тя или медитираше, или разглеждаше украсата на пода.

Дали мозайката символизираше нещо? Внимателно се вгледах в нея. Ако тя криеше някакъв скрит смисъл, то той ми се изплъзваше. Бих я разгадал, ако се намираше на пода на някоя баня или вътрешен двор, но тук, без да излизам от стаята не можех нищо да схвана.

Другите две жени изглеждаха доста опитни, обвити във водопад от цветове, подобно на М'Квайе. Едната от тях седна на пода с триструнния си инструмент, който по нещо напомняше на сямизен. Другата държеше просто дървено парче и две барабанни палки.

М'Квайе пренебрегна мястото си и седна направо на пода. Аз я последвах.

Изпълнителката още настройваше своя уред и затова аз се наведох към М'Квайе.

— Как се казва танцърката?

— Бракса — отвърна тя без да ме погледне и бавно вдигна лявата си ръка, което означаваше едновременно и „да“, и нетърпение, и позволение да се започне.

Струнният инструмент запулсира като зъбобол, а от дървеното парче изскочи тиктакане, като че ли в него бяха скрити призраците на така и не създаден часовник.

Бракса продължаваше да стои неподвижна като статуя: с вдигнати към лицето ръце и широко разтворени настрани лакти.

Музиката се превърна в метафора на огъня.

Тя не помръдваше.

Съскането премина в плясъци. Каденците станаха по-бавни.

Сега сякаш чувах водата, най-скъпоценното нещо в света, ромонеща и даваща живот на зеленината между мъхестите камъни.

Бракса продължаваше да стои неподвижна.

Глисандо. А после тишина.

После едва доловимо затрептяха криле, но дотолкова леко, че не бях сигурен в това.

Боязливо, меко и неуверено, с въздишки и притихвания.

Пауза, изхлипване, после се повториха, но по-високо. Или очите ми се премрежваха от четенето, или Бракса наистина трепереше. Цялата, от главата до петите.

Започна да се полюлява едва забележимо. Частица от дюйма надясно, частица от дюйма вляво. Дланите ѝ се отвориха подобно листенца на цвят и можах да видя, че очите ѝ бяха затворени.

После ги отвори. Те бяха далечни, стъквени и гледаха някъде през мен и стената. Люлеенето стана по-акцентирано и се превърна в откати.

Вятърът духаше от пустинята и се укротяваше край Тирелиан, подобно вълните на прибоа.

Пръстите ѝ се движеха като вълните на вятъра. Ръцете ѝ досуц като бавно движещи се махала се отпуснаха и разпериха встрани.

И ето че се надига буря.

Бракса бавно се завъртя, ръцете ѝ догонваха движението на тялото, а раменете ѝ се заизвиваха, описвайки осморки.

Ветре! Ветре, аз говоря с теб. О, див и загадъчен! О, вдъхновение на Свети Йоан!

Около тези очи се образуваше циклон, това бяха очите на бурята. Главата ѝ беше отметната назад, но аз знаех, че между спокойния ѝ като на Буда поглед и неизменните небеса нямаше прегради. Може би само двете луни бяха прекъснали дрямката си в тази природна нирвана от необитаем тюркоаз.

Преди много години, в Индия, бях наблюдавал девадасите, онези улични танцьорки, които бързо се въртяха с разноцветните си одеяния, привличащи самците-насекоми. Но Бракса беше нещо повече — подобно на жреците на Рама, възплъщение на Вишну, който дал на хората танците — тя беше рамадяни, свещена танцьорка.

Основният мотив на музикалния съпровод премина в монотонно почукване. Жалостивите звуци на струните ме караха да мисля за палещите лъчи на слънцето, за неговата топлина, открадната от вятъра; синевата беше Сарасвати и Мария, а също и девойката на име Лаура. Наблюдавайки тази статуя, която, вдъхнала божественото озарение, отново се връщаше към живота, отнякъде чух звук на цитра.

Аз отново бях Рембо с неговия хашиш, Бодлер с неговия опиум, По, Де Куинси, Уайлд, Маларме и Алистър Краули. За част от секундата сякаш се бях преобразил в баща си на тъмния амвон в неговия още по-тъмен костюм, а църковните химни и стонове на органа се превръщаха в прозрачен вятър.

Тя беше въртящ се флаг, крилато разпятие, носещо се във въздуха, връвчица за сушене на бельо, върху която се полюшваше сияеща дреха, развяваща се успоредно на земята. Раменете ѝ се откриха, дясната ѝ гърда се издигаше и спускаше подобно на луна в небето. Пъпката на гърдата за миг се показваше измежду гънките на дрехите и изчезваше. Музиката стана едва доловима, подобно жалбите на Йов пред Бога. Танцът ѝ беше отговорът на Господа.

Музиката забави ритъма си, успокои се. И те се срещнаха — танцът и музиката, допълниха се взаимно и си отговориха един на друг. Дрехата ѝ като жива се устреми нагоре, трептящите ѝ гънки се смириха.

Тя се приведе ниско, още по-ниско, почти до пода. Главата ѝ падна на издигнатите колене. Тя не помръдваше.

Остана само тишината.

* * *

От болките в раменете разбрах в какво напрежение съм седял. Мишниците ми бяха мокри, а по гърба ми се стичаха капки пот. Какво трябваше да сторя сега? Да ръкопляскам?

С периферното си зрение забелязах как М'Квайе вдигна дясната си ръка.

Като че ли девойката прочете мисълта ѝ и стана. Музикантите я последваха. След кратка пауза се надигна и М'Квайе.

След нея станах и аз, почувствах, че левият ми крак беше изтръпнал и казах: „Беше прекрасно“, макар че това звучеше безсмислено.

В отговор получих три различни изрази на благодарност на Свещения Език.

Последва суматоха от цветове и аз останах насаме с М'Квайе.

— Това беше 117-я от 2224-те Танца на Локар.

Погледнах я отгоре.

— Независимо от това дали е бил прав или е грешил, той е създал прекрасен отговор на неорганичната материя.

Тя се усмихна.

— Вашите танци приличат ли на тези?

— Някои. Спомних си за тях, когато се любувах на Бракса, но никога не съм виждал по-прекрасен от нейния.

— Тя е добра танцорка — отбеляза М'Квайе. — Знае всичките танци.

На лицето ѝ се появи сянка от изражение, което по-рано би предизвикало у мен безпокойство... но то веднага изчезна.

— Сега трябва да се върна към задълженията си.

Тя се доближи до масата и затвори книгите, промърморвайки: „М’Нара“.

— Довиждане — казах аз и се обух.

— Довиждане, Галинджър.

Излязох, вмъкнах се в джипстера и запраших от утрото към нощта, а пясъчните криле на разбудената пустиня бавно се издигаха зад мен.

---

[1] Послание на Св. апостол Павел към Римляните, 14:16. — Б.пр. ↑

[2] Станс — строфа от 4 или 8 стиха, в която е изразена завършена мисъл. — Б.пр. ↑

[3] Тристишна строфа с верижно кръстосана рима. — Б.пр. ↑

[4] Пагода — будистки храм или светилище в Япония, Китай, Индия и други източни страни. — Б.пр. ↑

[5] Уинстън Хю Оудън (1907–1973) — англоамерикански поет. — Б.пр. ↑

[6] Еклисиаст — 1:2,3. — Б.пр. ↑

[7] Понятието за „Чужденеца“ е част от философската концепция на френския екзистенциалист Жан-Пол Сартър. — Б.пр. ↑

[8] Хейвлок Елис (1859–1939) — английски писател и учен. Основни трудове — „Психология на пола“ и „Танцът на живота“. В книгата му „Танцът на живота“ се казва, че танцът е само бледо отражение на процесите във Вселената. — Б.пр. ↑

II

Когато краткото ни занятие по граматика с Бети свърши и затварях вратата след нея, чух гласове в залата. Вентилационният люк на каютата ми беше откренат, аз останах под него и се заслушах.

Мелодичният дискант на Мортън:

— Кой би могъл да предположи? Наскоро той ми каза „привет“.

— Пуфф! — като че ли слонските дробове на Еймъри се спускаха.
— Или се е объркал, или сте му препречили пътя, и той е искал да се отместите.

— Напълно възможно е да не ме е познал. Като че ли изобщо не спи, нали се е заел с този нов език и сега си играе с него. Миналата седмица имах нощни вахти. И когато всяка нощ отивах в 3:00 ч. и минавах край вратата му, чувах, че магнетофонът му работи. А когато в 5:00 се връщах, той все още не беше заспал.

— Тоя тип наистина се скъсва от бачкане. Сигурно се тъпче с допинг, за да не заспива. През последните дни очите му са се изцъклили. Макар че това може и да е нормално за един поет.

Изглежда Бети се беше присъединила към тях, защото се намеси в разговора:

— Каквото и да си мислите за него, на мен ми беше необходима цяла година, за да изуча този език, а той го усвои за три седмици. А аз все пак съм лингвист, а не поет.

Изглежда Мортън се беше опил от меда на кравешкото й очарование. Това беше единственото логично обяснение, което ми хрумна, когато той неочаквано спря атаката срещу мен и я подкрепи.

— В университета съм минал курс по съвременна поезия. Изучавахме шестима автори: Йейтс, Паунд, Елиът, Крейн, Стивънс и Галинджър. През последния ден от семестъра на професора му се допря да повитийства и ни каза: „Тези шест имена са поетите на века и никакви прегради, било то от страна на критиката или на Ада, не ще могат да възтържествуват над тях.“

— Що се отнася до мен — продължи Мортън, — смятах, че неговите „Лули на Кришна“ и „Мадригалите“ са велики книги. Когато научих, че ще участвам в експедицията заедно с него, бях много щастлив.

— Но откакто сме задно сме си обменили не повече от двайсетина думи, струва ми се — завърши той.

Тук Бети отново се намеси с гласа на Адвоката, за да ме защити:

— А нима не ви идва на ум, че сред хората той се чувства ужасно? Та нали е бил едно рано развило се дете и може би никога не е имал приятели в училище? Той е един чувствителен и ярко изразен интроверт.

— Чувствителен? Срамежлив? — Еймъри се изсмя, та чак се задави. — Той? Който е надменен като Луцифер? Той е в състояние да докара до инсулт дори и машина! Вие натискате копчето „Здравей“ или „Денят е чудесен“ и той веднага вирва нос. Прави го съвсем рефлекторно.

Чух още няколко подобни комплиментата по мой адрес, след което те се разотидоха.

Бъди благословен, младежо Мортън. И пъпчивото ти лице също, познавачо, отгледан в някой университет. Никога не съм слушал лекции за моята поезия, но думите на професора ме зарадваха. Преградите на Ада! Какво пък! Може би някой е чул молитвите на татенцето и аз в края на краищата съм станал мисионер.

Само че...

... Само че мисионерът има нужда от нещо в което да подрежда хората. А аз имам своя лична естетическа система и смятам, че от нея произтича етиката, в качеството на вторичен продукт. Дори и някога да съм проповядвал нещо, то е било само в стиховете ми. Аз не бих искал да проповядвам на такова нищожество като теб. Ако смяташ, че съм лентяй, то знай, че аз съм и сноб, и на моите Небеса няма стая за теб, тук е частно владение, където Суифт, Шоу и Петроний Арбитър идват да обядват.

Ех, какъв пир настава тогава! Ние разчленяваме Трималхион^[1] и Еймъри.

А теб дояждаме със супата, драги Мортън!

* * *

Обърнах се и отидох до масата. Искаше ми се да напиша нещо. Еклисиаст може да почака до довечера. Искях да напиша стихотворение, стихотворение за 117-я Танц на Локар, за розата, следваща светлината и намерена от вятъра, болна, подобно на розата на Блейк^[2], умираща...

Открих молив и започнах...

Свърших доволен. Стихотворението не беше шедьовър — поне не беше по-добро, отколкото трябваше да бъде — Свещеният Марсиански не беше силната ми страна. После предпазливо се опитах да го преведа на английски с непълна рима. Може би ще го включа в следващата си книга. Нарекох това стихотворение „Бракса“.

*В аления свят, откъдето вятър извира,
където ледената вечер на Времето
смразява млякото в гърдите на Живота,
две луни разкъсват небесния поток —
това са котката и кучето
от уличката на обърканите сънища.
Премерили сили, те вечно дращят с лапи
и тревожат моя полет...
Последно цвете, склонило пламнала главица.*

Отместих стихотворението и потърсих фенобарбитал: неочаквано бях почувствал умора.

* * *

Когато на следващия ден показах стихотворението на М'Квайе, тя го прочете много бавно няколко пъти.

— Очарователно — каза тя. — Но вие използвате три думи от вашия език. Мисля, че „котка“ и „куче“ са две неголеми животни с наследствена ненавист едно към друго. Но какво е това „цвете“?

— О — отвърнах аз. — Не успях да открия във вашия речник думата „цвете“, още повече, че аз имах предвид едно земно цвете — розата.

— Как изглежда тя?

— Обикновено листенцата ѝ са яркочервени. Точно това имах предвид като написах „пламнала главица“. Исках също да намекна за треската и рижите коси, и за огъня на живота. Розата има бодливо стебло, зелени листа и ясно доловим приятен аромат.

— Бих искала някога да я видя.

— Мисля, че би могло да се уреди. Ще се погрижа за това.

— Направете го, моля ви. Вие... — тя използва като обръщение дума, която означаваше или „пророк“, или религиозен поет, подобно на Исай или Локар, — и вашето стихотворение сте вдъхновени свише. Ще разкажа за това на Бракса.

Отклоних похвалата, но бях твърде поласкан.

Точно тогава реших, че трябва да се възползвам от удобния момент, за да измоля разрешение да донеса камерата и апарата за микрофилмиране. Обясних, че искам да изкопирам всички текстове, защото не мога толкова бързо да ги препиша.

Неочаквано за мен получих съгласието ѝ, и това доста ме учуди. Нещо повече, последвалото предложение съвсем ме обърка:

— Може би бихте искали да се настаните и да живеете тук, докато завършите заниманията си. Тогава бихте могли да работите и денем, и нощем — когато ви е удобно, разбира се, освен в случаите, когато в Храма се провежда служба.

Аз се поклоних.

— За мен ще бъде чест.

— Чудесно. Донесете апаратурата си и аз ще ви покажа вашата стая.

— Мога ли да направя това днес по обяд?

— Разбира се.

— В такъв случай аз трябва да се приготвя. Ще се видим на обяд.

— Довиждане.

* * *

Очаквах известни затруднения от страна на Еймъри, но не твърде сериозни. Всички, които пристигнаха с кораба, страстно жадуваха да разгледат марсианците, да поговорят с тях, да ги пободат със спринцовки, да ги поразпитат за климата, за болестите, за химията на почвите, политиката и гъбите (нашият ботаник е щур по тях, иначе за всичко останало си е момче на място), но само четирима или петима бяха имали възможността да ги видят. Екипажът прекарваше голяма част от времето си в разкопки на мъртви градове и акрополи. Играехме си на откриване на нови цивилизации по съвсем строги правила и туземците бяха точно толкова изолирани от нас, колкото японците през XIX век. Реших, че няма кой да се противопостави особено на моята експедиция и излязох прав.

Нещо повече, у мен дори се затвърди впечатлението, че всички бяха направо щастливи, научавайки за заминаването ми.

Отбих се в хидропонната градина да поговоря с нашия „Повелител на Гъбите“.

— Привет, Кен. Поникнаха ли някакви отровни гъби в тези пясъци?

Той кихна. Той винаги киха. Възможно е да е алергичен към растенията.

— Здравей, Галинджър. Не, все още не ми върви с отровните, но следващия път като отидеш там, потърси ми хангар. Отгледах няколко кактуса.

— Впечатляващо — отбелязах аз. Ако не броях Бети, Док Кен беше единственият ми приятел тук.

— Да си кажа честно, слязох тук, за да те помоля за една услуга.

— Каква?

— Искам една роза.

— Какво?

— Роза. Нали знаеш, една прелестна червена „Американска красавица“ — с шипове и приятен аромат...

— Съмнявам се, че ще поникне в тукашната почва. Апчхи...

— Не, ти не ме разбра. Не искам цял храст, нужен ми е само един цвят.

— Ще трябва да използвам кувьоз. — Той се почеса по плешивото теме. — Ще ми отнеме най-малко три месеца, дори да използвам ускорители на растежа.

— Ще направиш ли това?

— Сигурно, ако можеш да чакаш.

— Мога. Нали остават повече от три месеца до отлитането ни от Марс. — Погледнах басейните, пълни с тиня, подложките с кълнове. — Днес се местя в Тирелиан, но ще те навестявам. Ще дойда, когато розата разцъфне.

— Местиш се, така ли? Но нали Мур твърди, че те допускат малцина до себе си.

— Предполагам, че успях да попадна сред тези „малцина“.

— Изглежда, че способът ти... Аз и досега не разбирам как научи езика им. И на мен ми се е налагало да се мъча с немски и френски, когато защитавах докторска степен. Но миналата седмица, по време на един обяд, чух Бети да демонстрира езика на марсианците. Приличаше на множество гласове от отвъдното. Бети твърди, че да разговаряш на този език е все едно да решаваш кръстословица в „Таймс“ и едновременно с това да се опитваш да подражаваш на гласовете на птиците.

Засмях се и взех цигарата, която ми предлагаше Кен.

— Наистина е сложен език — признах аз. — Но... представи си, че изведнъж си открил нов клас гъби — нали те ще ти се присънват всяка нощ.

Очите му заблестяха.

— О, това би било забележително! Знаеш ли, аз все още се надявам да ги намеря.

— Може и да успееш.

Изпращайки ме до вратата, той се засмя.

— Още тази нощ ще се заема с отглеждането на твоята роза. А ти гледай да не се претовариш там долу.

— Бъди спокоен. Благодаря.

Както вече ви казах, той беше луд по гъбите, но иначе е много свястно момче.

* * *

Квартирата ми в крепостта Тирелиан, намираща се в непосредствена близост до Храма, беше значително по-удобна от

тясната каюта на космическия кораб. Бях щастлив от това, че марсианската култура бе дорасла до разбирането, че матрактът не е разкош.

Освен това бях приятно сюрпризиран от факта, че леглото съответстваше на размерите ми.

Така че аз разопаковах вещите си и си позволих да изхабя две касети за Храма, преди да започна да преснимам книгите.

Обръщах страниците без да се опитвам да ги разчета и щраках, щраках, докато не ми се доповръща от това. Тогава се заех да превеждам един трактат по история.

„Ло. През 37-та година от процеса на Силена неочаквано започнаха дъждове, които сложиха началото на празника, тъй като това беше рядко и удивително явление. Но това, което падаше от небето не бе живителното семе на Малан, а кръвта на Вселената, потекла от артерията ѝ. Настъпиха последните ни дни. Начена се заключителният Танц.

Дъждовете донесоха чума, която не убива и последният път, предсказан от Локар, се започна под барабанните удари на дъждовните струи...“

Запитах се, какво ли е имал предвид този дяволски Тамур, тъй като той е бил историк и вероятно е отразявал действителни събития. Нали това не е бил техният Апокалипсис...

Или може би е бил?...

„И защо не? — размишлявах аз. — Шепата жители на Тирелиан са били остатъци от нещо, което някога е било забележителна култура. Те са имали войни, но без цялостно изтребление; имали са наука, но не са разполагали с високоразвити технологии. Чума — чума, която не убива?... Възможно ли е това? Възможно ли е чумата да не е смъртоносна?“

Четях нататък, но повече и думичка не се споменаваше за същността на чумата. Прелистих доста страници напред, ала без успех.

Ех, М'Квайе! М'Квайе! Защо, когато най-много ми се иска да ви запитам нещо, вас ви няма?!

Ако тръгна да я диря, това няма ли да е faux pas^[3]? Реших, че ще бъде. Бях ограничен да се подвизавам в стаите, които ми бяха показали. Макар да не бяха ми го заявили директно, то се подразбираше. Налагаше се да почакам с разпитите.

Затова дълго и високо ругах на много езици, с което несъмнено оскверних слуха на Малан тук, в Храма.

Той не намери за нужно да ме накаже със смърт, така че аз сметнах работния си ден за приключил и си легнах.

Изглежда бях спал известно време, когато в стаята ми влезе Бракса с миниатюрна лампа в ръка. Тя ме събуди като ме дръпна за ръкава на пижамата.

Аз я поздравих. Сега като се връщам в спомените си мисля, че не казах нищо повече.

— Здравей.

— Аз дойдох — каза тя — да чуя стихотворението.

— Какво стихотворение?

— Твоето.

— А-а!

Аз се прозях, седнах и въобще направих всичко онова, което обикновено хората правят, когато ги будят посред нощ за да кажат стихотворение.

— Много любезно от твоя страна, но не ти ли се струва, че сега не е най-удобното време за това?

— Не се безпокой, на мен ми е удобно — отвърна тя.

Все някой ден ще се накая да напиша в „Семантичен вестник“ статия със заглавие „Тонът на гласа: недостатъчно средство за изразяване на ирония“.

Но тъй като вече се бях разсънил, взех дрехите си да се облека.

— Какво е това животно? — попита тя, посочвайки копринения дракон на ревера на пижамата ми.

— Митично — отвърнах аз. — Виж, вече е късно. Аз съм уморен. На сутринта имам много работа. А и М'Квайе може неправилно да възприеме присъствието ти тук.

— Неправилно ли?

— По дяволите, ти чудесно разбираш, какво имам предвид. — За първи път имах възможност да използвам марсианска ругатня, но и тя не подейства.

— Не, не разбирам — каза тя.

Изглеждаше наплашена като кученце, което са наказали, а то не разбира какво е направило.

Аз омекнах. Червеният ѝ плащ така прекрасно хармонираше с косите и треперещите ѝ устни...

— Слушай, не исках да те огорча. В моя свят има множество обичаи, отнасящи се до хора от различен пол, които се намират в една и съща спалня, а не са сключили брак... Сега мисля, че разбираш какво имам предвид?

— Не.

Очите ѝ бяха като истински нефрит.

— Е, става дума за... Ами за секса, ето за какво.

В нефритените фенерчета избухна светлина.

— О, ти имаш предвид правенето на деца?

— Да, точно това!

Тя се разсмя. За първи път чух смях в Тирелиан. Той звучеше така, сякаш някой цигулар с бързо и кратко движение беше дръпнал лъка по тънките струни. Не беше приятно за слушане, още повече че тя се смя доста дълго.

Когато спря, тя се приближи още повече към мен.

— Сега си спомних — каза ми тя. — Ние също сме имали такива обичаи. Преди половин процес, когато бях още дете. Но... — изглежда пак се канеше да се посмее. — Сега няма нужда от тях...

Мислите в главата ми захвърчаха, като че ли в нея имаше магнетофон, работещ с утроена скорост.

Половин процес! Половин процес! Половин процес! Процес! Не! Да!

Половината от процеса беше приблизително 243 години!

Време напълно достатъчно, за да се научат 2224 Танца на Локар!

Време достатъчно да остарееш, ако си човек.

Човек от Земята, имам предвид.

Отново я погледнах, преbledнял като шахматна царица от слонова кост.

Тя беше човек, можех душата си да заложа — жив, нормален, здрав. Бях готов да заложа и живота си — тя беше жена, тъй като тялото ми...

Но тя беше на две и половина столетия, което правеше М'Квайе баба на Матусаил.

Сега още повече ме поласкаха постоянните им комплименти за моето лингвистично и поетично майсторство. Тези висши същества!

Но какво ли имаше предвид, казвайки: „Сега няма нужда от тях“? Защо почти изпадна в истерия? Какви бяха онези странни погледи, с които понякога ме даряваше М'Квайе?

Внезапно разбрах, че се бях доближил не само до тази прелестна девойка, но и към нещо много важно.

— Я ми кажи — постарях се гласът ми да звучи колкото се може по небрежно, — това има ли някакво отношение към „чумата, която не убива“, за която е писал Тамур?

— Да — отвърна тя, — децата, родени след този дъжд, не могат да имат свои собствени деца, и...

— И какво? — аз се наведох напред, а паметта ми заработи на „запис“ като магнетофон.

— ... и мъжете не изпитват желание да ги правят.

Отпуснах се безсилно на таблата на леглото. Расова стерилност, мъжка импотентност, последвали необичайно климатично явление. Дали някой скитащ радиоактивен облак, изхвърлен бог знае откъде, не е попаднал в разредената им атмосфера? Още преди Скиапарели да е зърнал онези митични като моя дракон канали, още преди тези канали да са предизвикали някои верни изводи, построени върху съвсем неверни предположения, още тогава Бракса е живяла и танцувала тук — прокълнатата докато е била в утробата на майка си, още по времето, когато слепият Милтън е описвал един друг рай — също загубен.

Намерих цигара. Добре че се бях сетил да взема и пепелник. На Марс никога не бяха отглеждали тютюн. Нямаше и алкохол. Аскетите, които бях срещал в Индия бяха просто дионисиевци в сравнение с марсианците.

— Каква е тази огнена тръбичка?

— Цигара. Искаш ли да опиташ?

— Да, моля.

Тя се настани до мен и аз запалих още една цигара и за нея.

— Това дразни носа.

— Да. Поеми леко с дробовете си, задръж малко и го издишай.

Минаха няколко секунди.

— Охо — каза тя.

Помълча и после попита.

— Свещена ли е?

— Не, това е просто никотин — жалък ерзац на божествеността.

Още една пауза.

— Моля те, не искай да преведа „ерзац“.

— Няма. Имам подобно усещане когато танцувам.

— Само след миг ще мине.

— Сега ми прочети твоето стихотворение.

Хрумна ми една идея.

— Почакай. Мога да направя нещо по-добро.

Станах и се порових в моите бележници, после приседнах до нея.

— Това са първите три глави от Книгата на Еклисиаст — обясних ѝ аз. — Те много приличат на вашите свещени книги.

Бях прочел първите единадесет стиха, когато тя възкликна:

— Моля те, не чети повече това! Прочети ми от твоите стихове!

Спрях и захвърлих бележника на масата. Тя трепереше, но не като в деня, когато танкуваше като вятъра, а се тресеше от неизплакани сълзи. Държеше неумело цигарата — като молив. Несръчно я прегърнах през раменете.

— Толкова е печално — каза тя.

Навих разума си като сияйна лента на серпантина и го завързах с налудничавите възелчета, които толкова обичах. С голяма любов импровизирах превода на стихотворението за испанската танцьорка^[4] от немски на марсиански. Надявах се, че то ще достави удоволствие на Бракса и се оказах прав.

— Охо — отново възкликна тя. — Това ти ли си го написал?

— Не, един по-талантлив от мен.

— Не ти вярвам. Ти си го написал.

— Написал го е човек на име Рилке.

— Но ти го пренесе в моя език. Запали още една клечка, за да видя как е танкувала тя.

Изпълних желанието ѝ.

— „Огньовете на вечността“ — Бракса замислено впери поглед в запалената кибритена клечка — и тя ги угася с „малкото си здраво краче“. Бих искала да мога да танкувам така.

— Ти си по-добра от която и да е циганка — усмихнах се аз и угасих клечката.

— Не, не съм по-добра. Аз не мога да танкувам тъй.

Цигарата ѝ угасна и аз взех угарката, за да я изхвърля.

— Искаш ли да танцувам за теб?

— Не, иди да спиш.

Тя се усмихна и преди да разбере какво се кани да прави, развърза алената връзка на рамото си.

Тъканта, която я обвиваше, падна шумолейки на пода.

Преглътнах с известно усилие.

— Не се тревожи — каза тя.

И когато полъхът от свляклата се дреха угаси лампата, аз я целунах.

---

[1] Трималхион — герой в романа „Сатирикон“ на римския писател Гай Петроний Арбитър. — Б.пр. ↑

[2] Уилям Блейк (1757–1827) — английски поет. Става дума за стихотворението „Болната роза“. — Б.пр. ↑

[3] faux pas (прен.) — „грешен ход“. — Б.пр. ↑

[4] Стихотворението на Р. М. Рилке „Испанска танцьорка“. — Б.ред. ↑

III

Дните приличаха на листата на Шели — жълти, червени, кафяви, подгонени от западния вятър в сияещи вихрушки. Те се носеха около мен като безкраен водовъртеж, съпроводен от шумоленето на микрофилмите. Вече почти всички книги бяха преснети. На учените щяха да им трябват дълги години, за да се ориентират в записките и да оценят достойнствата им. Марс беше заключен в чекмеджето на бюрото ми.

Бях готов да рецитирам на Свещения Език превода си на Еклисиаста, когото толкова отлагах и към когото толкова пъти се връщах.

Когато бях извън Храма си подсвирквах. Надращих цял топ хартия със стихове, които по-рано бих се срамувал да напиша. Сутрин обикновено ние с Бракса се разхождахме сред дюнните или в планината. Понякога тя танцуваше за мен, а аз рецитирах нещо дълго в дактилен хекзаметър. Тя продължаваше да си мисли, че аз съм Рилке и аз почти се принудих да повярвам в това. Намирах се в Дуинския замък и пишех „Елегии“-те.

Естествено, странно е да не живеем повече на Земята.

*Да отречем обичаите, в чиято святост повярвахме,
да не търсим на розата смисъла, обещаваща ни
нещо...^[1]*

Не! Никога не търсете смисъла на розите! Не правете това. Поемайте аромата им (апчхи, Кен!), късайте ги, наслаждавайте им се. Живейте за мига. Здравно се дръжте за него. Но не се доверявайте на боговете, не им позволявайте да ви обясняват смисъла на розите. Когато разцъфнат, листата им окапват толкова бързо...

И никой не ни забелязваше. Никой не го беше грижа за нас.

Лаура. Лаура и Бракса. Знаете ли, те даже се римуват. Тя е била висока, невъзмутима и светлоруса (аз ненавиждам блондинките!), а нали баща ми ме беше обърнал наопаки, като празен джоб, надявах се, че тя ще ме напълни отново. Но големият уморен, задъхан словоблуд, със същата рижа брада като на Юда и кучешка вяра в очите, беше само прекрасен декор на приемите ѝ. Нищо повече от това.

Някакво проклятие бе паднало върху мен. Дивият западен вятър профуча покрай нас и нещо го следваше по петите.

Застигнаха ни и последните ни дни.

* * *

Дойде и онзи, в който не видях Бракса, настъпи и нощта.

След нея и втора. И трета.

Аз едва не се побърках. По-рано не осъзнавах колко близки сме станали, колко важна е тя сега за мен. С някаква тъпа самоувереност отхвърлях въпроса за бъдещето на розите.

Бях длъжен да попитам. Не исках да го правя, но нямах друг изход.

— М'Квайе, къде е тя? Къде е Бракса?

— Отиде си.

— Къде?

— Не зная.

Надзърнах в птичите ѝ очи.

— Anathema maranatha^[2] — отрони се от устните ми. — Аз трябва да зная.

М'Квайе погледна някъде през мен.

— Тя ни напусна. Отиде в планината, предполагам. Или в пустинята. Това няма значение. Какво изобщо може да има значение? Танцът е към своя край. Храмът скоро ще опустее.

— Защо? Защо си е отишла?

— Не зная.

— Но аз трябва отново да я видя. След няколко дни ние заминаваме.

— Съжалявам, Галинджър.

— Аз също — казах и шумно затворих книгата, без да произнеса „М’Нара“.

Надигнах се.

— Ще я намеря.

Напуснах Храма. М’Квайе остана неподвижна като статуя. Обувките ми ме очакваха там, където ги бях изул.

* * *

Целия ден пришпорвах джипстера си нагоре и надолу по дюните. Мисля, че изглеждах като пясъчна буря. Но все пак ми се наложи да се върна за гориво.

Еймъри тихо се приближи до мен.

— Добро родео устройте. Но целият сте потънал в мръсотия. Впрочем, защо е всичко това?

— Защото аз... м-м-м!... Изгубих нещо.

— Насред пустинята? Да не би да е някой от сонетите ви? Доколкото разбирам това е единственото, заради което бихте вдигнали такава пушилка.

— Не, по дяволите! Беше нещо лично.

Джордж беше приключил със зареждането и аз отново се качих в джипстера.

— Чакайте! — Еймъри ме хвана за ръката. — Вие няма да се запилеете отново в пустинята, докато не ми кажете какво означава всичко това.

Нищо не ми костваше да отблъсна ръката му, но в такъв случай той можеше да заповяда да ме смъкнат от возилото ми, и тогава много хора биха се зарадвали да го направят. Затуй се принудих да говоря бавно и меко.

— Просто изгубих часовника си. Подарък е от майка ми и е семейна ценност. Искам да го намеря преди да сме излетели.

— Сигурен ли сте, че не сте го загубил в каютата си или в Тирелиан?

— Огледах всичко.

— Може би някой го е скрил, за да ви подразни? Нали знаете — не сте всеобщ любимец.

Поклатих глава.

— Мислих за това. Но аз винаги го нося в десния си джоб. Изглежда, че е изпаднал докато прекосяхах дюните.

Той присви очи.

— Май бях прочел на обложката на вашата книга, че майка ви е починала при раждането ви.

— Да, така е — отвърнах аз, проклинайки дългия си език. — Часовникът е принадлежал на баща й, и майка ми е искала аз да го нося. Баща ми го е пазил за мен.

— Тъй значи. Но вие по твърде странен начин издирвате този часовник — нагоре-надолу из дюните.

— Надявах се да видя отражението от лъскавия му капак — заинатих се аз.

— Вече притъмнява — отбеляза той. — Така че няма смисъл да търсите. Покрийте джипстера — заповяда той на механика.

После се обърна към мен и ме потупа по ръката.

— Вървете на кораба, вземете един душ и хапнете нещо. Имате нужда и от едното, и от другото.

Няколко големи старчески лунички под бледите очи, оредяваща коса, ирландски нос. А гласът му, поне с един децибел по-силен от който и да е друг...

Единствените му качества на ръководител.

Не помръдвах от мястото си, а ненавистта клокочеше в гърдите ми. Клавдий... О, ако това беше пето действие!...

Но внезапно идеята му за душ и вечеря достигна до мен. Аз наистина се нуждаех от това. Ако продължавах да настоявам за връщане в пустинята, щях да предизвикам подозрения.

Изтръсках пясъка от ръкава си и казах:

— Прав сте. Предложението ви не е лошо.

— Да вървим. Елате в каютата ми.

Душът беше благословение, чистият комбинезон — божия благодат, а храната ухаеше с небесен аромат.

— Хубаво мирише — отбелязах аз.

Мълчаливо нарязяхме бифтеците си. Когато стигнахме до десерта и кафето, той предложи:

— Защо не пренощувате на кораба? Останете за да поспите.

Аз поклатих глава.

— Страшно съм зает. Трябва да привърша работата си. А времето до заминаването ни не е много.

— Преди два дни казахте, че почти сте приключили.

— Почти, но не съвсем.

— Казахте също, че тази нощ в Храма ще има служба.

— Да, така е. Ще работя в стаята си.

Той сви рамене и замълча. Накрая продума: „Галинджър“ и аз го погледнах, защото името ми можеше да означава само неприятности.

— Може би не е моя работа, но това няма значение — започна той. — Бети ми каза, че там долу си имате момиче.

Това не беше въпрос. Беше едно твърдение, увиснало във въздуха.

„Бети, ех ти, кучко. Ти си крава и кучка. При това ревнива. Защо не престанеш да вреш носа си, където не ти е работа. Защо не затвориш устата си? И очите?“

— Да? — казах аз и това беше въпрос.

— Да — отвърна той. — В задълженията ми като ръководител на експедицията е и това да следя отношенията ни с туземците да имат дружески и дипломатически характер.

— Говорите за тях като за диваци. Нищо не е така далеч от истината.

Станах.

— Когато записките ми бъдат публикувани, всички на Земята ще научат каквото трябва. Ще им разкажа неща, за които доктор Мур не може дори да предполага. Ще разкрия пред света трагедията на една обречена раса, раса, която смирена и безразлична към живота очаква своята смърт. Ще им разкажа защо се е получило така и разказът ми ще разбие безчувствените сърца на учените. Ще пиша за това и ще ми дадат много награди, от които няма да имам нужда. Боже — възкликнах аз. — Та когато дедите ни са убивали саблезъбите тигри с тояги и са откривали огъня, марсианците вече са били с високоразвита култура.

— Имате ли момиче там долу при тях?

— Да! — казах аз. — Да, Клавдий! Да, татко! Да, Еймъри! Аз имам момиче сред техните. Но сега ще ви посветя в моите сензационни разкрития: те са почти мъртви. Те са стерилни. Още едно поколение и марсианците повече няма да ги има. Те ще останат само в

моите записки, само на няколко микрофилма, в магнетофонните записи и в няколкото стихотворения за прокълнатото момиче, което само в танците си може да оплаква нещастната си съдба.

— О! — възкликна той.

И след малко добави:

— Напоследък се държахте непривично, аз дори бих казал странно. Бяхте даже вежлив понякога. Не можех да помогна, без да разбера какво става. Не знаех колко важно е това за вас.

Аз наведох глава.

— Заради нея ли обикаляхте пустинята?

Кимнах.

— Защо?

Погледнах го.

— Защото тя замина някъде. Не зная къде и защо. Трябва да я открия преди да сме напуснали Марс.

— О! — отново възкликна той.

Облегна се назад, отвори чекмеджето на бюрото си и извади нещо, завито в кърпа. Разви го. На бюрото легна женска фотография в рамка.

— Жена ми — обясни той.

Жената имаше привлекателно лице с големи бадемови очи.

— Както знаете, аз бях моряк — започна той. — Млад офицер. Срегнах я в Япония. Там, откъдето съм родом, не беше прието да имаш жена от друга раса, затова не се оженихме. Но всъщност тя беше моя жена. Когато умря, бях на другия край на света. Взеха децата ми и оттогава не съм ги виждал. Това беше преди много години. Само няколко души го знаят.

— Съжалявам — казах аз.

— Нищо. Забравете за това. Но... — той се размърда в креслото си. — Ако искате да вземете момичето със себе си — вземете я. Това ще ми струва скъпо, но вече съм твърде стар, за да мисля за следваща експедиция. Така че вървете. Той бързо изпи изстиналото си кафе.

— Вземете джипстера си.

Той се обърна заедно с креслото си с гръб към мен.

На два пъти се опитах да му благодаря, но не можах. Затова просто станах и тръгнах към вратата.

— Сейонара^[3] и всичко подобно — измърмори той след мен.

* * *

— Ето я, Галинджър! — застигна ме нечий вик. Обърнах се назад и погледнах към пандануса.

— Кен!

Той се мярна в люка, една тъмна фигура на светъл фон, и аз го чух как кихна.

Върнах се няколко крачки.

— Коя?

— Розата ти.

Той ми показа плексигласова кутия, разделена на половина. Долната част беше пълна с течност. Стеблото на розата беше потопено в нея. В горната половина, подобно на чаша с кларет, се червенееше голяма, току-що разпукала се роза.

— Благодаря — казах аз и скрих кутията под якето си.

— В Тирелиан ли се връщаш?

— Да.

— Видях те като дойде на кораба и я приготвих. За малко да те настигна докато беше при капитана. Каза ми, че мога да те намеря в хангара.

— Още веднъж ти благодаря.

— Обработил съм я със специални препарати... Ще цъфти само няколко седмици.

Кимнах и тръгнах.

* * *

А сега нагоре, в планината. Още по-нагоре. И още. Небето се превърна във ведро с лед, в което плуваха двете луни. Изкачването стана по стръмно и „малкото магаренце“ запротестира. Затегнах го с акселератор и продължих. По-нагоре. Още по-нагоре. Забелязах синкава немигаща звездичка и почувствах буца в гърлото си. Опакованата роза се блъскаше в гърдите ми като второ сърце. „Магаренцето“ ревна протяжно и високо, а после се закашля. Аз го пришпорих още веднъж и то спря.

Натиснах аварийните спирачки, излязох и продължих нататък пеша.

Беше студено и още повече се застудяваше. Тук, горе. През нощта?

Защо? Защо направи това тя? Защо въпреки че е паднала нощта тя не е запалила огън?

Аз обикалях надолу и нагоре, вглеждайки се във всяка цепнатина, урва или пещера, придвижвайки се с лекота, която е невъзможна на Земята.

Моя любов, оставах само два дни, а ти ме напусна. Защо?

Катерех се по скалите. Прескачах камънаци. Изподрах ръцете и краката си. Чувах как якето ми се къса.

Малан, ти не отговаряш? Нима толкова мразиш народа си? Тогава аз ще се обърна към друг. Вишну, Пазителю. Спаси я, моля те. Позволи ми да я намеря.

Йехова?

Адонис? Озирис? Тамуз? Маниту? Легба? Къде е тя?

Изкачвах се все по-нагоре и в края на краищата се подхлъзнах.

Почвата под краката ми беше камениста и аз увиснах на края на една скала. Пръстите ми замръзнаха. Беше трудно да се удържа за скалата.

Погледнах надолу.

Имаше около дванадесет фута. Пуснах се, паднах и се затъркалях.

Тогава чух нейния вик.

* * *

Лежах, без да помръдна, вперил поглед нагоре. Тя ме повика някъде от нощта.

— Галинджър?

Не отговорих.

— Галинджър?

И тогава се показа.

Слушах скърцането на камъните под краката ѝ и знаех, че тя се спуска от другата страна на скалата, вдясно от мен.

Аз скочих и потънах в сянката.

Тя заобиколи отломъка от скалата и неуверено тръгна между големите обли камъни.

— Галинджър?

Излязох от прикритието си и я сграбчих за раменете.

— Бракса.

Тя извика, а после плачейки ме заотблъсква от себе си. За първи път я чух как плаче.

— Защо? — попитах аз. — Защо?

Но тя само ме стискаше и хлипаше. Накрая:

— Помислих, че се преби.

— Може би щеше да стане — отвърнах аз. — Защо напусна Тирелиан? И мен?

— М'Квайе не ти ли каза? Ти не се ли досети?

— Не се досетих, а М'Квайе каза, че не знае.

— Излъгала те е. Тя знае.

— Какво? Какво знае?

Тя цялата се затресе и дълго мълча. Изведнъж осъзнах, че беше облечена само с тънкия си костюм за танци. Свалих якето си, притиснах я към себе си и я наметнах.

— Велики Малан! — възкликнах аз. — Та ти ще премръзнеш до смърт.

— Не — каза тя. — Няма да измръзна.

Взех кутията с розата, за да я прехвърля в джоба на дрехата си.

— Какво е това? — попита тя.

— Роза — отвърнах. — В тъмнината няма да можеш да я разгледаш. Веднъж те сравних с нея. Помниш ли?

— Да-да. Може ли да я понося?

— Разбира се. — Отново върнах кутията на мястото ѝ. — Аз обаче още чакам да ми обясниш.

— Ти наистина ли не знаеш?

— Не!

— Когато дойдоха Дъждовете — започна тя, — изглежда, поразиха само мъжете ни. Това беше достатъчно, за даващото аз... очевидно... не бях... поразена...

— Ох — въздъгнах аз. — Ох.

Ние продължавахме да стоим прегърнати, а аз разсъждавах трескаво.

— Добре, но защо избяга? Какво лошо има в това да си бременна на Марс. Тамур е сгрешил. Твоят народ ще може да се възроди.

Тя отново се засмя така, като че ли безумният Паганини свиреше диво на цигулката си. Спрях я преди смехът и да е станал прекалено дълъг и непоносим.

— Как? — попита тя, потривайки бузата си.

— Твоят народ живее по-дълго от нашия. Ако детето ни е нормално, това би означавало, че нашите раси могат да се смесват. Възможно е и други жени при вас да са способни да зачеват деца. Защо да не е възможно?

— Ти си чел Книгата на Локар — отвърна тя, — и въпреки това ме питаш защо? Гибелта ни е била предрешена. За нея са гласували. И всичко това — наскоро след като пророчеството се изпълни. А и много преди това последователите на Локар са вярвали в него. Те отдавна са били взели решение. „Ние преживяхме всичко — казали те. — Всичко видяхме, чухме и изпитахме. Танцът беше хубав. Нека сега вече да свърши.“

— Ти не може да вярваш в това.

— Няма значение в какво вярвам аз — отвърна тя. — М'Квайе и Майките решиха, че ние трябва да умрем. Високото звание, което носят, сега звучи като насмешка, но те ще поддържат решението, което са взели. Остана само още едно пророчество, но то е грешно. Ние ще умрем.

— Не.

— И защо не?

— Ще те взема със себе си на Земята.

— Не.

— Е, добре. А сега би ли дошла с мен?

— Къде?

— В Тирелиан. Ще говоря с Майките.

— Не можеш. Тази нощ ще е Церемонията.

Аз се засмях.

— Церемония в чест на бога, който първо ви поваля на земята, а после ви нанася удари в лицето.

— Той все още е Малан — отвърна тя. — Ние все още сме неговия народ.

— Ти и баща ми чудесно бихте си паснали — озъбих се аз. — Но аз ще отида там и ти ще дойдеш с мен, дори ако се наложи да те нося, по-голям съм от теб.

— Но не си по-голям от Онтро.

— Кой, по дяволите, е този Онтро?

— Той ще те спре. Той е Юмрукът на Малан.

---

[1] Р. М. Рилке. Първа „Дуинска Елегия“. — Б.пр. ↑

[2] Anathema maranatha — „Проклет да е.“ Формула за църковно проклятие. — Б.пр. ↑

[3] Сейонара (японски) — довиждане. — Б.пр. ↑

IV

Насочих джипстера си към площадката пред единствения вход към М'Квайе, който знаех. Бракса мълчеше, разглеждаше розата на слабата светлина в кабината и я полюляваше като наше дете. Угасналият ѝ поглед изразяваше покорство.

— Сега в Храма ли са? — попитах, за да съм сигурен.

Изражението на мадона на лицето ѝ не се промени, затова повторих въпроса си. Тя се размърда.

— Да — отговори, сякаш някъде отдалече. — Но не можеш да влезеш.

— Ще видим.

Обърнах се и ѝ помогнах да се измъкне.

Водех я за ръка, а тя вървеше като че ли в транс. На светлината на току-що издигналата се луна очите ѝ изглеждаха така както в първия ден, когато я видях. Щракнах с пръсти. Тя не реагира.

Затова бутнах вратата и я въведох вътре. Стаята беше полуосветена.

Тогава тя изкрещя за трети път през тази вечер.

— Онтро, не му вреди! Това е Галинджър.

Никога до този момент не бях виждал марсиански мъже. Затова не можех да зная със сигурност, дали той е изключение. Само предположих, че е така.

Погледнах го отдолу нагоре.

Полуголото му тяло беше покрито с родилни петна и някакви мехури. Навярно има болни жлези, досетих се аз.

Смятах се за най-високия човек на Марс, но той беше на ръст седем фута и беше много по-тежък от мен. Сега знаех откъде бяха взели гигантското ми легло.

— Върви си — каза той. — Тя може да влезе. Ти — не.

— Трябва да взема книгите и вещите си.

Той посочи с ръка. Проследих жеста му. Всичките ми вещи бяха акуратно подредени в единия ъгъл.

— Трябва да вляза. Трябва да поговоря с М'Квайе и Майките.

— Не може.

— Животът на народа ви зависи от това.

— Върви си — иззвънтя гласът му. — Върви си у дома, при своя народ, Галинджър. Остави ни!

Произнесено от неговата уста името ми прозвуча чуждо. „На колко години ли е? — замислих се аз. — Триста? Четиристотин? Винаги ли е бил пазач на Храма? Защо? Защо тук има пазач?“ Не ми харесваше, как се движи. Бях виждал хора, които се движеха така.

— Върви си — повтори той.

Ако бяха усъвършенствали воинското си изкуство така, както и танците си, и още по-лошо, ако бойното им изкуство беше част от Танца, щях да видя зор.

— Влез вътре — казах на Бракса. — Дай розата на М'Квайе. Кажи й, че аз изпращам цветето. Кажи й, че скоро ще дойда.

— Ще направя това, за което ме молиш. Спомняй си за мен на Земята, Галинджър. Прощавай.

Аз не й отговорих, тя мина покрай Онтро и влезе в следващата стая, носейки розата.

— Сега ще си отидеш ли? — попита Онтро. — Ако искаш, ще й кажа, че сме се борили и ти едва не си ме надвил. Но аз съм те ударил и ти си загубил съзнание. После ще те отнеса на твоя кораб.

— Не — отвърнах аз, — или ще те заобиколя, или ще мина през теб, но ще премина.

Той приседна, като едва сви краката си и протегна ръце.

— Грешно е да докосваш с ръка светец — издрънча гласът му. — Но аз ще те спра, Галинджър.

Паметта ми беше като замъглен прозорец, внезапно почистен от чистия въздух. Спомените ми се проясниха. Върнах се шест години назад.

Бях студент във факултета за източни езици в Токийския университет. Веднъж на две седмици си устройвах нощ на развлеченията. Стоях в трийсетфутов кръг в „Кодокан“^[1], а кимоното ми бе прехванато само с кафяв пояс. Аз бях „Ик-Киу“, една степен по-ниска от майсторската. Кафявият йероглиф-елмаз, избродиран на гърдите ми, означаваше на японски Атемиваса^[2], заради техниката на

ударите, която отработена с упорит труд, беше доста подходяща за моя ръст. С помощта на тази техника побеждавах в битките.

В истински боеве обаче никога не я използвах, още повече че бяха минали пет години откакто бях тренирал. Не бях във форма, знаех го, но настойчиво се опитах да настроя разума си на цуки но кокоро^[3], и подобно луната да отразявам всички движения на Онтро.

Някъде от миналото се чу глас:

— Хадзими, започвайте.

Аз заех неко-аши дачи^[4] и очите на Онтро странно заблестяха. Той понечи да смени своята поза — и аз се хвърлих върху него.

Изненадата бе единствената ми надежда.

Кракът ми го удари като отключена пружина. Той го улучи в челюстта на височина седем фута от земята, в момента, когато той се опита да се дръпне назад.

Главата му се отметна и той падна. От устата му се изтръгна тих стон.

„Това е всичко — помислих си. — Прости ми, старче.“

Докато го прекрачвах, той ме хвана за краката, въпреки че беше в безпомощно състояние. Не можах да повярвам, че имаше сили не само да остане в съзнание, но и да се движи. Мисълта за това, че ще се наложи още да го налагам, беше непоносима.

Той обаче докопа гърлото ми и сплете ръце около него, преди да успее да съобрази намеренията му.

Не! Не трябва всичко да завърши така!

Последва стоманена хватка върху трахеята и сънната ми артерия.

Тогава разбрах, че той все още беше в безсъзнание и това беше просто рефлекс, придобит от безброй тренировки. Веднъж вече бях виждал такова състояние — японците го наричат „шиай“. Човекът умря, тъй като, макар и изпаднал в безсъзнание, продължаваше да се бори, а противникът му помисли, че още трябва да затегне хватката. И натисна.

Но това се случва рядко, изключително рядко.

Аз парирах натиска, като забих лакти в ребрата му, и с глава го ударих в лицето. Хватката около врата ми се разхлаби, но недостатъчно. И макар че никак не ми се искаше да го правя, протегнах се и счупих кутрето му.

Ръката му се разтвори и аз се отскубнах на свобода.

Той лежеше и дишаше тежко, а лицето му беше изкривено от болка. Сърцето ми страдаше за поваления гигант, който, изпълнявайки заповед, защитаваше своя народ и религията си. Проклинах се, както никога досега, че се опитах да го прекрача, а не го заобиколих.

Прекоших стаята, олюлявайки се, за да отида до имуществото си. Седнах на сандъка с апаратурата и запалих цигара.

Не можех да вляза в Храма, без да съм успокоил учестеното си дишане и без да съм измислил какво да им кажа.

По какъв начин трябваше да разговарям с раса, която е решила да се самоунищожи?

Ами ако...

... Но дали ще се получи? Ще подейства ли, както съм го замислил? Ако им прочета Книгата на Еклисиаст, едно толкова велико произведение, което някакъв си Локар никога не би могъл да напише — толкова мрачно и толкова песимистично; ако им покажа, че ние сме успели да се издигнем над съдбата, която ни е била предопределена свише, независимо от това, че великият пророк е произнесъл присъдата над живота във височайша поетическа форма... ако им покажа, че суетата, над която той се е надсмивал, ни е помогнала да полетим в небесата, дали те ще ми повярват? Ще променят ли решението си?

Хвърлих цигарата на красивия под и извадих бележника си. Когато станах, в мен гореше странна и непозната ярост.

Запътих се към Храма, за да проповядвам Черното Евангелие на Галинджър от Книгата на Живота.

В залата цареше тишина.

М'Квайе четеше на глас Локар, розата беше в дясната ѝ ръка и привличаше вниманието на всички.

Докато не влязох аз.

Стотици хора стояха събути на пода. Забелязах, че и малцината мъже, които бяха сред тях, бяха древни като жените.

Пристъпвах обут по свещените плочки.

„Сега това няма значение — мислех си аз. — Ти или ще загубиш, или ще спечелиш — тъй че това богохулство няма да има никакво значение“.

Дузина сбръчкани старици стояха в полукръг зад М'Квайе. Майките.

Безплодна пръст, изсъхнали утробы, опустошени от огъня.

Насочих се към масата.

— Убивайки себе си, вие обричате своя народ — аз адресирах думите си към тях, към майките — за да не познаят те живота такъв, какъвто го познавахте вие — с радости, печали, изобилие... А това, че вие трябва да умрете, не е истина. — Сега се обръщах към останалите. — Тези, които го твърдят — лъжат. Бракса го знае, защото носи в утробата си дете...

Те седяха, подобно на редици от бронзови Буди. М'Квайе се отдръпна назад, сред тъмните сгърбени фигури зад гърба ѝ.

— ... моето дете! — продължих аз, мислейки какво би си казал баща ми за тази проповед. — Всички жени, които са достатъчно млади за това, биха могли да имат деца. Само мъжете ви са стерилни. Ако позволите, лекарите от следващата експедиция ще ви прегледат, а може би ще помогнат и на мъжете ви. Но дори и това да е невъзможно, вие бихте могли да се бракосъчетаете със земни мъже. Ние, земните хора, също заслужаваме уважение. — Аз отидох и още по-далеч. — Преди хиляди години нашият Локар написа книга, в която се говореше за нашето нищожество. Беше я натъкмил точно като вашия Локар, но ние не приехме безропотно думите му. Ние не загинахме, въпреки чумата, войните, глада. Победихме болестите една след друга, нахранихме гладните, унищожихме войните и сега живеем без тях. Може би сме ги победили завинаги. Не знам... Пресякохме милиони мили пустота и достигнахме друг свят. А нашият Локар беше казал: „За какво е нужно всичко това? Какво ценно има в това? Каквото и да е то, всичко е суета.“ И работата е там — и аз сниших гласа си, като при рецитация, — че той беше прав! Всичко е суета, всичко е гордост. От висотата на рационализма ние отхвърляме пророците, мистиката, боговете. Нашето богохулство ни направи велики и на него се крепим, а заради него пък боговете тайничко ни се възхищават... Но не ни е писано да предугадим всички помисли на боговете!

Бях се изпотил, виеше ми се свят и се наложи да направя пауза.

— Книгата на Еклисиаст — обявих аз и започнах да чета.

„Суета на суетите — тъй вещае Еклисиаст, — суета на суетите — всичко е суета! Каква е ползата за човека?“

Някъде в задните редове забелязах Бракса — безмълвна, вгълбена в нещо свое.

Стана ми интересно за какво мисли.

Продължих, а нишката на нощните часове се увиваше около мен като на макара.

* * *

Ох, вече беше твърде късно! Бях говорил до сутринта. Разсъмна, а аз още продължавах да говоря. Довърших Еклисиаст и продължих с Галинджър.

Когато замълчах, остана само тишината.

Будите, седящи в редици на пода, не трепнаха нито веднъж през нощта. След дълго мълчание М'Квайе вдигна дясната си ръка. Една след друга майките повториха жеста ѝ.

И аз разбрах какво значи това.

Това значеше „не“, „не“ на детето на Бракса и на самия Марс.

Това значеше, че бях загубил.

Бавно напуснах стаята и тежко се отправих към вещите си.

Онтро го нямаше. Добре, че не го бях убил... След хиляда години самота влезе М'Квайе.

Тя каза: „Вашата работа приключи“.

Аз не помръднах.

— Пророчеството се изпълни — каза тя. — Народът ми ликува. Вие победихте, свети човече. Сега ни напуснете.

Разумът ми беше като спаднало въздушно балонче. Пуснах му малко въздух.

— Не съм светец — отвърнах аз, — а само второразреден поет с непомерна гордост.

Запалих последната си цигара.

Накрая я попитах:

— Добре, но кое от пророчествата се сбъдна?

— Обещанието на Локар — отвърна тя с такъв тон, като че ли то нямаше нужда от обяснение, — че при нас от небесата ще дойде светец и ще ни спаси в последния ни час, когато всички Танци на Локар бъдат изпълнени. Че той ще победи Юмрука на Малан и ще ни върне към живот.

— Как?

— Както в случая с Бракса. И чрез проповедта ви в Храма.

— Проповедта ли?

— Вие ни изрекохте велики слова, толкова велики, колкото са и тези на Локар. Вие ни казахте, че няма „нищо ново под слънцето“ и издевателствахте над тези думи; когато ги изричахте, вие ни наведохте на нови мисли. При нас, на Марс, никога не е имало цветя, но вие ги научихте да растат тук. Вие сте Светия Смешник — завърши тя. — Този-Който-Ще-Богохулства-В-Храма — именно вие преминахте обут по свещения под.

— Но нали всички гласувахте „не“?

— Аз гласувах „против“ нашия първоначален план, и „да“ като разрешение детето на Бракса да живее.

— О — цигарата падна от пръстите ми. Какъв слепец съм бил! Колко малко съм ги познавал и съм ги разбирал.

— А Бракса?

— Преди половин процес тя беше избрана да изпълни всички танци и да ви чака.

— Но тя каза, че Онтро ще ме спре.

М'Квайе дълго мълча.

— Тя никога не е вярвала в това пророчество. Сега не й е добре. Тя избяга, защото се страхуваше, че то все пак ще се сбъдне. Когато вие изпълнихте вашата мисия, а ние гласувахме, тя повярва.

— Значи тя не ме обича? И никога не ме е обичала?

— Много съжалявам, Галинджър. Това беше част от дълга й, който тя не можеше да не изпълни.

— Дълга — безчувствено повторих аз — дълга-дълга-дълга! Тра-ла-ла!

— Тя се сбогува с вас и не желае повече да ви види... А ние никога няма да забравим учението ви — добави тя.

— Никога — автоматично повторих аз, внезапно осъзнал най-големия парадокс, заключен в сърцето на всички миражи. Никога не бях вярвал в думите на собствената си проповед, никога.

Стоях и се олюлявах като пиян.

Измърморих „М'Нара“ и излязох навън, сред моята последна нощ на Марс.

„Аз те победих, Малан, а победата остана за теб. Спи спокойно в звездната си постеля. И бъди проклет!“

Измъкнах се от джипстера и се върнах на „Аспик“, оставяйки бремето на живота далеч зад гърба си. Влязох в каютата, заключих вратата и взех четиридесет и четири таблетки приспивателно.

* * *

Но когато се събудих, бях в стационара и бях жив.

Станах бавно и с усилие се добрах до илюминатора, заслушан в пулсирането на двигателите. Обгърнатият в облаци Марс висеше като надут шкембе, после се размаза, преля през края на илюминатора и се стече по лицето ми.

---

[1] „Кодокан“ — дворецът на „Джиу-Джицу“ в Токио. — Б.пр. ↑

[2] Атемиваса — раздел от джудо за седемте болезнени и парализиращи точки. — Б.пр. ↑

[3] Цуки но кокоро — „душа като вода“; похват, при който джудистът повтаря като в огледало всички движения на противника си. — Б.пр. ↑

[4] Неко-аши дачи — котешка стойка. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.